

תנ"ך

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון	—	היסטוריוגרפיה ונבואה	—	(28x2)	—	56 נקודות
פרק שני	—	נושאי החובה	—	(8x3)	—	24 נקודות
פרק שלישי	—	נושאי ההרחבה	—	(8x1)	—	8 נקודות
פרק רביעי	—	קטע להבנה ולניתוח	—	(4x3)	—	12 נקודות
					—	סך הכול
					—	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום. מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד. (2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה. כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון — היסטוריוגרפיה ונבואה (56 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-3.

בכל שאלה שבחרת, ענה על סעיף א — חובה (12 נקודות) ועל שניים מן הסעיפים ב-ד (לכל סעיף — 8 נקודות).
(לכל שאלה — 28 נקודות).

1. קרא מלכים א, י"ט, 9-21.

וַיבֹא־שָׁם אֶל-הַמְעָרָה וַיִּלֶן שָׁם וְהָנָה דְבַר-
 ה' אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ מִה-לָּךְ פֹּה אֵלֵיהוּ: וַיֹּאמֶר קָנָא קָנָאִי לְה' וְאֵלֵהי עֲבָאוֹת כִּי-עֲזָבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת-
 מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרְסוּ וְאֶת-נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בַּחֶרֶב וְאוֹתָר אֲנִי לְבִדִּי וַיִּבְקְשׁוּ אֶת-נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ: וַיֹּאמֶר צֵא וְעַמְדַת בַּהַר לְפָנַי
 ה' וְהָנָה ה' עִבֵר וְרוּחַ גְּדוּלָה וְחֹזֶק מִפְּרֻק הָרִים וּמִשֶּׁבֶר סְלֻעִים לְפָנַי ה' לֹא בְרוּחַ ה' וְאַחַר הָרוּחַ רָעַשׁ לֹא בְרֵעַשׁ ה' וְאַחַר הָרֵעַשׁ אֵשׁ לֹא בְאֵשׁ ה' וְאַחַר הָאֵשׁ קוֹל דְּמָמָה דְקָה: וַיְהִי וּפְשָׁעֵי אֵלֵיהוּ וַיִּלֹּט פָּנָיו בְּאֹדְרָתוֹ וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֵד פֶּתַח הַמְעָרָה וְהָנָה אֵלָיו קוֹל וַיֹּאמֶר מִה-לָּךְ פֹּה אֵלֵיהוּ: וַיֹּאמֶר קָנָא קָנָאִי לְה' וְאֵלֵהי עֲבָאוֹת כִּי-עֲזָבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת-מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרְסוּ וְאֶת-נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בַּחֶרֶב וְאוֹתָר אֲנִי לְבִדִּי וַיִּבְקְשׁוּ אֶת-נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ: וַיֹּאמֶר ה' אֵלָיו לֵךְ שׁוּב לְדַרְכְּךָ מִדְּבַר דְּמִשְׁק וּבָאת וּמְשַׁחַת אֶת-חִזְאֵל לְמֶלֶךְ עַל-אֲדָמָה: וַיֵּאָר וַיְהִי בֶן-נְמֹשִׁי תִמְשַׁח לְמֶלֶךְ עַל-יִשְׂרָאֵל וְאֶת-אֱלִישָׁע בֶּן-שַׁפְטָן מֵאֲבֵל מַחֻזָּה תִמְשַׁח לְנָבִיא תַחְתֶּיךָ: וְהָיָה הַנְּמַלֵּט מִחֶרֶב חִזְאֵל יָמִית יְהוּא וְהַנְּמַלֵּט מִחֶרֶב יְהוּא יָמִית אֱלִישָׁע: וְהַשְּׂאֲרָתִי בְיִשְׂרָאֵל שִׁבְעַת אֲלָפִים כָּל-הַבְּרָכִים אֲשֶׁר לֹא-כָרְעוּ לְבַעַל וְכָל-הַפָּה אֲשֶׁר לֹא-נָשַׁק לוֹ: וַיִּלֶךְ מִשָּׁם וַיִּמָּצֵא אֶת-אֱלִישָׁע בֶּן-שַׁפְטָן וְהוּא חָדִשׁ שְׁנַיִם-עָשָׂר צַמְדִים לְפָנָיו וְהוּא בְּשָׁנִים הָעֶשֶׂר וַיַּעֲבֹד אֱלֹהֵהוּ אֵלָיו וַיִּשְׁלַךְ אֹדְרָתוֹ אֵלָיו: וַיַּעֲזֹב אֶת-הַבְּקָר וַיֵּרֵץ אַחֲרָיו אֱלֹהֵהוּ וַיֹּאמֶר אֲשַׁקֶּה-נָּא לְאָבִי וְלְאִמִּי וְאֶלכָה אַחֲרֶיךָ וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ שׁוּב כִּי מִה-עֲשִׂיתִי לָךְ: וַיָּשָׁב מֵאֲחֵרָיו וַיִּקַּח אֶת-צֶמֶד הַבְּקָר וַיִּזְבַּחַהוּ וּבְכָלֵי הַבְּקָר בְּשֶׁלֶם הַבָּשָׂר וַיִּתֵּן לָעַם וַיֹּאכְלוּ וַיִּקְּסוּ וַיִּלְךְ אַחֲרָיו אֱלֹהֵהוּ וַיִּשְׂרַתְּהוּ:

ענה על סעיף א – חובה.

א. (1) קרא פסוקים 15-21 שלפניך.

מה הן שלוש המשימות שהטיל ה' על אליהו, ואיזו משימה מן המשימות שהוטלו עליו הוא ביצע על פי פסוקים אלה? (8 נקודות)

(2) מהו המעשה הסמלי שעשה אליהו בעת ביצוע המשימה? הסבר את דבריך. (4 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. (1) קרא פסוקים 9-18 שלפניך.

על פי פירוש חז"ל, אלוהים אמר לאליהו:

אֵי אֶפְשִׁי [אין רצוני] בנבואתך (מכילתא, פרשת בא, א).

צטט מן הקטע ממלכים א, י"ט שלפניך את דברי ה' שחז"ל מסתמכים עליהם בפירושים. הסבר את תשובתך. (4 נקודות)

(2) קרא פסוקים 9-14 שלפניך.

על פי פסוקים אלה, הסבר מדוע ה' אינו רוצה שאליהו ימשיך בתפקיד הנביא. (4 נקודות)

ג. קרא פסוק 14 ופסוקים 17-18 שלפניך.

(1) על פי הנאמר בפסוק 17, יש הטוענים שה' מסכים עם דבריו של אליהו בפסוק 14.

הסבר טענה זו על פי הפסוקים. (4 נקודות)

(2) על פי פסוק 18, האם ה' מסכים עם הטענות של אליהו כלפי העם או מסתייג מהן? נמק את תשובתך על פי הפסוקים. (4 נקודות)

ד. קרא פסוקים 20-21 שלפניך.

(1) על פי פסוק 20, ההתנהגות של אלישע מעידה על התלהבותו מן התפקיד שיועד לו. הסבר קביעה זו,

ובסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

(2) על פי פסוק 21, האם פחתה ההתלהבות של אלישע מן התפקיד? נמק את דבריך ובסס אותם על הכתוב. (4 נקודות)

יט ויאמר אליהם רבשקה
 אמרו-נא אל-חזקיהו כה-אמר המלך הגדול מלך אשור מה
 כ הבטחון הזה אשר בטחת: אמרת אך-דבר שפתים עצה
 כא וגבורה למלחמה עתה על-מי בטחת כי מרדת בי: עתה
 הנה בטחת לך על-משענת הקנה הרצוץ הזה על-מצרים
 אשר יסמך איש עליו ובא בכפו ונקבה בן פרעה מלך-
 כב מצרים לכל-הבטחים עליו: וכי-תאמרו אלי אל-ה'
 אלהינו בטחנו הלווא-הוא אשר הסיר חזקיהו את-במתיו
 ואת-מזבחתיו ויאמר ליהודה ולירושלם לפני המזבח הזה
 כג תשתחוו בירושלם: ועתה התערב נא את-אדני את-מלך
 אשור ואתנה לך אלפים סוסים אס-תוכל לתת לך רכבים
 כד עליהם: ואיך תשיב את פני פחת אחד עבדי אדני הקטנים
 כה ותבטח לך על-מצרים לרכב ולפרשים: עתה המבלעדי
 ה' עליתי על-המקום הזה להשחתו ה' אמר אלי עלה
 כו על-הארץ הזאת והשחיתה: ויאמר אליקים בן-חלקיהו
 ושבנה ויואח אל-רבשקה דבר-נא אל-עבדיך ארמית כי
 שמעים אנחנו ואל-תדבר עמנו יהודית באזני העם אשר
 כז על-החמה: ויאמר אליהם רבשקה העל אדניך ואלריך שלחני
 אדני לדבר את-הדברים האלה הלא על-האנשים הישבים
 על-החמה לאכל את-חריהם ולשתות את-שיניהם עמכם:
 כח ויעמד רבשקה ויקרא בקול-גדול יהודית וידבר ויאמר
 כט שמעו דבר-המלך הגדול מלך אשור: כה אמר המלך אל-
 ל ישא לכם חזקיהו כי-לא יוכל להציל אתכם מידו: ואל-
 יבטח אתכם חזקיהו אל-ה' לאמר הצל יצילנו ה' ולא
 לא תנתן את-העיר הזאת ביד מלך אשור: אל-תשמעו אל-
 חזקיהו כי כה אמר מלך אשור עשו אתי ברכה וצאו אלי
 לב ואכלו איש-גפנו ואיש תאנתו ושתו איש מי-כדו: עד-באי
 ולקחתי אתכם אל-ארץ פארצכם ארץ דגן ותירוש ארץ
 לחם וכרמים ארץ זית יצהר ודבש וחני ולא תמתו ואל-
 תשמעו אל-חזקיהו כי-יסית אתכם לאמר ה' יצילנו:

צואתם
 מימי רגלי

(שים לב: המשך הקטע וסעיפי השאלה בעמוד הבא.)

לג ההצל הצילו אלהי הגוים איש את-ארצו מיד מלך אשור:
 לד איה אלהי חמת וארפד איה אלהי ספרוים הנע ועוה כיר
 לה הצילו את-שמרון מידי: מי בכל-אלהי הארצות אשר-
 הצילו את-ארצם מידי כי-יציל ה את-ירושלם מידי:
 לו והחרישו העם ולא-ענו אתו דבר כי-מצות המלך היא
 לו לאמר לא תענהו: ויבא אליקים בן-חלקיה אשר-על-הבית
 ושבנא הספר ויזאח בן-אסף המזכיר אל-חזקיהו קרועי
 בגדים ויגדו לו דברי רבשקה:

ענה על סעיף א – חובה.

א. רבשקה מזכיר בדבריו את מלך יהודה, את מלך מצרים ואת מלך אשור. הסבר מהו היחס של רבשקה לכל אחד מהם. בסס את דבריך על הכתוב.

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים 26-28 שלפניך.

לעיתים דברים שנאמרים כדי להשיג תוצאה מסוימת מובילים לתוצאה הפוכה. הוכח קביעה זו על פי פסוקים 26-28 שלפניך.

ג. קרא פסוקים 28-32 שלפניך.

רבשקה מנסה לשכנע את העם באמצעות דברי הפחדה ובאמצעות דברי פיתוי.

(1) כתוב דוגמה אחת להפחדה ודוגמה אחת לפיתוי בדבריו. הסבר כל דוגמה. (5 נקודות)

(2) לדעתך, איזו דרך היה על רבשקה לנקוט לשם השגת מטרתו, הפחדה או פיתוי? נמק את תשובתך. (3 נקודות)

ד. (1) מהי תפיסת האלוהים על פי פסוק 25, ומהי תפיסת האלוהים על פי פסוקים 33-35? הסבר כיצד כל תפיסה באה לידי ביטוי בדברי רבשקה בפסוקים אלה. (4 נקודות)

(2) יש הטוענים כי השימוש בשתי תפיסות אלוהים שונות מחזק את דברי השכנוע של רבשקה, ואחרים טוענים כי השימוש בשתי התפיסות מחליש את דברי השכנוע. נמק אחת מן הטענות האלה. (4 נקודות)

טו וְאַתָּה אֱלֹהֵי תַתְּפַלֵּל וּבְעַד־
הַעַם הַזֶּה וְאֶל־תִּשָּׂא בְעַד־ם רִנָּה וּתְפִלָּה וְאֶל־תִּפְגַּע־בִּי
יו כִּי־אֵינִי שֹׁמֵעַ אֹתְךָ: הַאֵינְךָ רֹאֵה מַה הֵמָּה עֹשִׂים בְּעָרֵי
יח יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלַם: הַבָּנִים מִלְקָטִים עֵצִים וְהָאִבּוֹת
מִבְּעָרִים אֶת־הָאֵשׁ וְהַנְּשִׂים לְשׁוֹת בַּצֶּק לַעֲשׂוֹת כּוֹנִים
לְמַלְכַת הַשָּׁמַיִם וְהַסֶּךְ נֹסְכִים לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים לְמַעַן הַכְּעִסְנִי:
יט הֲאֵתִי הֵם מְכַעְסִים נְאֻם־יְהוָה הֲלוֹא אַתֶּם לְמַעַן בִּשְׁת
כ פְּנִיָהֶם: לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה וְאֲדַנִּי יְהוָה הִנֵּה אֲפִי וְחַמְתִּי
נִתְּכַת אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה עַל־הָאָדָם וְעַל־הַבְּהֵמָה וְעַל־עֵץ
כא הַשָּׂדֶה וְעַל־פְּרֵי הָאָדָמָה וּבְעֵרָה וְלֹא תִכְבֶּה: כֹּה
אָמַר יְהוָה עֲבֹאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲלוּתִיכֶם סָפוּ עַל־זִבְחֵיכֶם
כב וְאָכְלוּ בָשָׂר: כִּי לֹא־דִבַּרְתִּי אֶת־אֲבֹתֵיכֶם וְלֹא צִוִּיתִים בַּיּוֹם
כג הַיּוֹצֵא אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל־דְּבָרֵי עוֹלָה וּזְבַח: כִּי אִם־
אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה צִוִּיתִי אוֹתָם לֵאמֹר שִׁמְעוּ בְקוֹלִי וְהִיִּיתִי לָכֶם
לְאֱלֹהִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי לְעַם וְהִלַּכְתֶּם בְּכָל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר
כד אָצִוָּה אוֹתְכֶם לְמַעַן יֵיטֵב לָכֶם: וְלֹא שִׁמְעוּ וְלֹא־הִטּוּ אֶת־
אָזְנוֹם וַיִּלְכוּ בַּמַּעֲצוֹת בְּשִׁרְרוֹת לִבָּם הֲרַע וַיְהִיו לְאֲחֹזֵר וְלֹא
לְפָנַיִם:

ענה על סעיף א – חובה.

א. (1) על פי פסוק 16, האל מונע מירמיהו למלא את אחד מתפקידי הנביא.

הסבר מהו תפקיד זה. (4 נקודות)

(2) קרא פסוקים 17-24 שלפניך.

הבא משני פסוקים שונים שתי ראיות למעשי העם, שבגללם החליט האל להגביל את הנביא, והסבר כל ראייה.

(8 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים 17-20 שלפניך.

(1) הבא מן הפסוקים האלה ראייה המלמדת כי העונש על החטא של יהודה יינתן על פי העיקרון של "מידה כנגד

מידה", והסבר אותה. (6 נקודות)

(2) ציין מהו האירוע ההיסטורי הנרמז בעונש שיינתן לעם (היעזר גם במלכים ב, כ"ה, 9), וכתוב באיזו

שנה לועזית התרחש אירוע זה. (2 נקודות)

(שים לב: סעיפים ג-ד של השאלה בעמוד הבא.)

- ג. קרא פסוקים 21-23 שלפניך וגם **עמוס**, ה', 21-25.
- (1) שני הנביאים, ירמיהו ועמוס, מייחסים חשיבות משנית לפולחן ולהקרבת קורבנות. מהו העניין העיקרי שכל אחד מהם מדגיש בדבריו לעם? בסס את דבריך על שני הקטעים. (4 נקודות)
- (2) קרא גם **דברים**, י"ב, 10-11. האם היחס של ירמיהו ועמוס לפולחן עולה בקנה אחד עם הנאמר ב**דברים**, י"ב, 10-11? נמק את דבריך. (4 נקודות)
- ד. (1) קרא פסוקים 23-24 שלפניך וגם **ירמיה**, ז', 25-26. על פי פסוקים אלה, ציין מי היו אמורים להדריך את העם בקיום דרישת ה', והסבר מדוע לא קיים העם את דרישת ה'. (4 נקודות)
- (2) קרא גם **ירמיה**, כ"ג, 28-32. על פי הפסוקים האלה, הסבר מדוע לא קיים העם את דרישת ה', ומהו ההבדל בין הסבר זה ובין ההסבר על פי **ירמיה**, ז', פסוק 24. (4 נקודות)

פרק שני — נושאי החובה (24 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 4-7 (לכל שאלה — 8 נקודות).

חוק

4. קרא דברים, כ', 1-8.

כִּי־תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל־
 אִיבֶךָ וּרְאִיתָ סוּס וּרְכָב עִם רֶב מִמֶּךָ לֹא תִירָא מֵהֶם כִּי־הִי־
 אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ הַמַּעֲלֶךְ מֵאֲרֶץ מִצְרַיִם: וְהָיָה בְּקִרְבְּכֶם אֶל־
 הַמִּלְחָמָה וְנִגַּשׁ הַפִּהָן וְדַבֵּר אֶל־הָעָם: וְאָמַר אֱלֹהִים שָׁמַע
 יִשְׂרָאֵל אַתֶּם קִרְבִּים הַיּוֹם לַמִּלְחָמָה עַל־אִיבֵיכֶם אֶל־יָרֵךְ
 לִבְבֹּכֶם אֶל־תִּירָאוּ וְאֶל־תִּחַפְּזוּ וְאֶל־תַּעֲרֻצוּ מִפְּנֵיהֶם: כִּי־הִי־
 אֱלֹהֵיכֶם הַהֲלֹךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לָכֶם עִם־אִיבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ
 אֶתְכֶם: וְדַבְּרוּ הַשּׁוֹטְרִים אֶל־הָעָם לֵאמֹר מִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה
 בַּיִת־חֲדָשׁ וְלֹא חָנְכוֹ יֵלֶךְ וְיֵשֵׁב לְבֵיתוֹ פְּנֵי־מוֹת בַּמִּלְחָמָה
 וְאִישׁ אַחֵר יִחַנְכֶנּוּ: וּמִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע כָּדָר וְלֹא חָלְלוֹ יֵלֶךְ
 וְיֵשֵׁב לְבֵיתוֹ פְּנֵי־מוֹת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יִחַלְלֶנּוּ: וּמִי־
 הָאִישׁ אֲשֶׁר אֲדַשׁ אִשָּׁה וְלֹא לָקַחָהּ יֵלֶךְ וְיֵשֵׁב לְבֵיתוֹ פְּנֵי־מוֹת
 בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יִקְחָנָהּ: וַיִּסְפוּ הַשּׁוֹטְרִים לְדַבֵּר אֶל־הָעָם
 וְאָמְרוּ מִי־הָאִישׁ הִירָא וְרֵךְ הַלֵּבָב יֵלֶךְ וְיֵשֵׁב לְבֵיתוֹ וְלֹא יָמַס
 אֶת־לֵבָב אַחֵיו כְּלָבָו:

א. מהי מטרת הפנייה של הכוהן אל העם, ומהי מטרת הפנייה של השוטרים אל העם?

בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

ב. לדעתך, האם המטרות האלה מנוגדות זו לזו או תואמות זו את זו? נמק את דבריך. (4 נקודות)

חוכמה

5. קרא איוב, מ"ב, 7-10.

וַיְהִי אַחֲרֵי דְבַר הַהֵן אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־אִיּוֹב וַיֹּאמֶר
הֵן אֶל־אֱלִיפַז הַתִּימָנִי חָרָה אַפִּי בְךָ וּבְשֵׁנֵי רַעֲיֶיךָ כִּי לֹא
דִּבַּרְתֶּם אֵלַי נְכוֹנָה כְּעַבְדֵי אִיּוֹב: וְעַתָּה קְחוּ־לָכֶם שְׂבָעָה־
פָּרִים וְשְׂבָעָה אֵילִים וּלְכוּ וְאֶל־עַבְדֵי אִיּוֹב וְהַעֲלִיתֶם עוֹלָה
בְּעַדְכֶם וְאִיּוֹב עַבְדִּי יִתְפַּלֵּל עֲלֵיכֶם כִּי אִם־פָּנּוּ אִשָּׁא
לְבַלְתִּי עֲשׂוֹת עִמָּכֶם נְבִלָה כִּי לֹא דִבַּרְתֶּם אֵלַי נְכוֹנָה
כְּעַבְדֵי אִיּוֹב: וַיֵּלְכוּ אֱלִיפַז הַתִּימָנִי וּבַלְדָּד הַשּׁוּחִי עִפְרַיִם
הַנַּעֲמָתִי וַיַּעֲשׂוּ כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים הֵן וַיִּשָּׂא הֵן אֶת־
פָּנָי אִיּוֹב: וַהֵן שָׁב אֶת־שְׁבִית אִיּוֹב בְּהַתְּפַלְלוֹ בְּעַד רָעָהוּ
וַיִּסַּף הֵן אֶת־כָּל־אֲשֶׁר לְאִיּוֹב לַמִּשְׁנָה:

- א. על פי קטע זה, מהו הכינוי החוזר שה' מכנה בו את איוב, ומה אפשר ללמוד ממנו על יחסו של ה' לאיוב?
 (3 נקודות)
- ב. קרא את דברי חז"ל שלפניך.
 כל המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר, הוא נענה תחילה (בבא קמא, צ"ב, ע"א).
 מהו ההסבר של חז"ל ליחס של ה' כלפי איוב על פי קטע זה, ועל מה מן המסופר בפסוקים 8-10 שלפניך מבוסס
 ההסבר שלהם? (5 נקודות)

נביאי אמת ונביאי שקר

6. קרא ירמיה, כ"ח, 10-16.

וַיִּקְרָא
 חֲנַנְיָה הַנְּבִיא אֶת־הַמּוֹטָה מֵעַל צוּאֵר יִרְמְיָה הַנְּבִיא
 יא וַיִּשְׁבְּרָהּ׃ וַיֹּאמֶר חֲנַנְיָה לְעֵינַי כֹּל־הָעַם לֵאמֹר כֹּה אָמַר
 ה' כִּכָּה אֶשְׁבֵּד אֶת־עַל וְנִבְכַדְנָאֶצֶר מִלֶּךְ־בָּבֶל בְּעוֹד
 שְׁנַתַּיִם יָמִים מֵעַל צוּאֵר כֹּל־הַגּוֹיִם וַיֵּלֶךְ יִרְמְיָה הַנְּבִיא
 יב לְדַרְכּוֹ׃ וַיְהִי דְבַר־ה' אֶל־יִרְמְיָה אַחֲרָי
 שְׁבוֹר חֲנַנְיָה הַנְּבִיא אֶת־הַמּוֹטָה מֵעַל צוּאֵר יִרְמְיָה הַנְּבִיא
 יג לֵאמֹר׃ הַלֹּךְ וְאָמַרְתָּ אֶל־חֲנַנְיָה לֵאמֹר כֹּה אָמַר ה' מוֹטָת
 יד עֵץ שְׁבֵרֶת וְעִשִׂיתָ תַּחְתֵּיהֶן מִטּוֹת בְּרוֹז׃ כִּי כֹה־אָמַר ה'
 עֲבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל בְּרוֹז נָתַתִּי עַל־צוּאֵר וְכָל־
 הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה לַעֲבֹד אֶת־נִבְכַדְנָאֶצֶר מִלֶּךְ־בָּבֶל וְעַבְדָּהּ
 טו וְגַם אֶת־חֵית הַשָּׂדֶה נָתַתִּי לוֹ׃ וַיֹּאמֶר יִרְמְיָה הַנְּבִיא אֶל־
 חֲנַנְיָה הַנְּבִיא שְׁמַע־נָא חֲנַנְיָה לֹא־שַׁלַּחְךָ ה' וְאַתָּה
 טז הַבְּטַחְתָּ אֶת־הָעַם הַזֶּה עַל־שִׁקְר׃ לָכֵן כֹּה אָמַר ה' הַנְּבִיא
 מִשַּׁלַּחְךָ מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה הַשְּׂנֵה אֶתָּה מֵת כִּי־סָרָה
 דְּבַרְתָּ אֶל־ה'׃

א. קרא פסוק 11 ופסוקים 15-16 שלפניך.

התגובה של ירמיה על נבואת חנניה על פי פסוק 11 שונה מתגובתו על פי פסוקים 15-16.

(1) מהו ההבדל בין שתי התגובות? הסבר את דבריך ובסס אותם על הכתוב. (2 נקודות)

(2) על פי הקטע שלפניך, הסבר מה גרם להבדל זה. בסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)

ב. התגובה הראשונה של ירמיה (פסוק 11) מעידה על גדולתו כנביא. הסבר קביעה זו. (3 נקודות)

תגובות על החורבן ושיבת ציון

7. קרא ישעיה, מ', 1-8.

א נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי יֹאמֶר
 ב אֱלֹהֵיכֶם: דַּבְּרוּ עַל-לֵב יְרוּשָׁלַם וְקִרְאוּ אֵלֶיהָ כִּי מְלֵאָה
 צְבָאָהּ כִּי נִרְצָה עֲוֹנָהּ כִּי לִקְחָהּ מִיַּד הָיְתָה כַּפְּלִים בְּכָל-
 ג חַטָּאתֶיהָ: קוֹל קוֹרֵא בַּמִּדְבָּר פָּנּוּ דֶרֶךְ הָיְתָה
 ד יִשְׂרָאוֹל בְּעֵרְבָה מִסְלָה לְאֱלֹהֵינוּ: כֹּל-גֵּיא יִנְשָׂא וְכֹל-הַר יִגְבְּעָה
 ה יִשְׁפְּלוּ וְהָיָה הָעֵקֶב לְמִישׁוֹר וְהָרִכְסִים לְבִקְעָה: וְנִגְלָה כְבוֹד
 ו ה' וְרָאוּ כָל-בֶּשֶׂר יַחְדָּו כִּי פִי ה' דִּבֶּר: קוֹל
 אָמַר קִרֵּא וְאָמַר מָה אֶקְרָא כֹּל-הַבְּשָׂר חֲצִיר וְכֹל-חֲסִדָּו
 ז כְּצִיץ הַשָּׂדֶה: יִבֶּשׂ חֲצִיר נָבֵל צִיץ כִּי רוּחַ ה' נִשְׁבָּה בּוֹ
 ח אֲכַן חֲצִיר הָעֵס: יִבֶּשׂ חֲצִיר נָבֵל צִיץ וְדָבָר אֱלֹהֵינוּ יִקּוּם
 לְעוֹלָם:

א. הבא מן הנבואה שלפניך דוגמה אחת לדברי נחמה שנאמרים לעם ודוגמה אחת לדברים קשים שנזכרים בנבואה.

הסבר כל אחת מן הדוגמאות. (4 נקודות)

ב. לדעתך, מדוע בנבואת הנחמה הנביא מזכיר לעם את מצבו הקשה? (4 נקודות)

פרק שלישי — נושאי ההרחבה (8 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 8-9 (8 נקודות).

נביאי אמת ונביאי שקר

8. קרא ירמיה, כ"ו, 4-11.

וַאֲמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
 כֹּה אָמַר ה' אֲסֹרָא תִשְׁמְעוּ אֵלַי לִלְכַת בְּתוֹרָתִי אֲשֶׁר
 נָתַתִּי לְפָנֵיכֶם: לִשְׁמֹעַ עַל-דְּבָרֵי עַבְדֵי הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר אֲנֹכִי
 שָׁלַח אֵלַיכֶם וְהִשְׁכַּם וְשָׁלַח וְלֹא שָׁמַעְתֶּם: וְנָתַתִּי אֶת-
 הַבַּיִת הַזֶּה כְּשֵׁלָה וְאֶת-הָעִיר הַזֹּאת אֶתֵּן לְקַלְלָה לְכָל גּוֹי
 הָאָרֶץ: וַיִּשְׁמְעוּ הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים וְכָל-הָעָם
 אֶת-יְרֵמְיָהוּ מְדַבֵּר אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּבַיִת ה' וַיְהִי
 כְּכַלּוֹת יְרֵמְיָהוּ לְדַבֵּר אֶת כָּל-אֲשֶׁר-צִוָּה ה' לְדַבֵּר אֶל-כָּל-
 הָעָם וַיִּתְּפְשׂוּ אֹתוֹ הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים וְכָל-הָעָם לֵאמֹר מוֹת
 תָּמוּת: מִדּוֹעַ נְבִיַת בָּשָׁם ה' לֵאמֹר כִּשְׁלוֹ יִהְיֶה הַבַּיִת הַזֶּה
 וְהָעִיר הַזֹּאת תִּחְרַב מֵאִין יוֹשֵׁב וַיִּקְהַל כָּל-הָעָם אֶל-יְרֵמְיָהוּ
 בְּבַיִת ה': וַיִּשְׁמְעוּ שְׂרֵי יְהוּדָה אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיַּעֲלוּ
 מִבַּיִת-הַמֶּלֶךְ בַּיִת ה' וַיֵּשְׁבוּ בַּפֶּתַח שַׁעַר-ה' הַחֲדָשׁ:
 וַיֹּאמְרוּ הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים אֶל-הַשְּׂרִיִם וְאֶל-כָּל-הָעָם לֵאמֹר
 מִשְׁפַּט-מוֹת לְאִישׁ הַזֶּה כִּי נָבֵא אֶל-הָעִיר הַזֹּאת כֹּאֲשֶׁר
 שָׁמַעְתֶּם בְּאָזְנֵיכֶם:

א. יש הבדל בין הדברים שירמיהו אומר לעם, על פי פסוקים 4-6, ובין הדברים שטענו שאמר, על פי פסוק 9.

מה השמיטו הכוהנים, הנביאים וכל העם מדברי ירמיהו שבפסוקים 4-6, ומה הם הביאו מדבריו?

(4 נקודות)

ב. הסבר מה אפשר ללמוד מן ההשמטה על הלך הרוח של השומעים. (4 נקודות)

תגובות על החורבן ושיבת ציון

9. קרא איכה, ה', 16-22.

טז
יז
יח
יט
כ
כא
כב

נפלה עטרת ראשנו
אוי־נא לנו כי חטאנו: על־זה היה דוה לפנינו על־אלה
חשכו עינינו: על הר־ציון ששמים שועלים הלכו־בו: אתה
הִלַּחֵלְתָּ לְעוֹלָם תֵּשֵׁב בְּסֶאֶךְ לְדוֹר וָדוֹר: לְמָה לְנִצַּחַת תִּשְׁכַּחַנו
תַּעֲזֹבֵנו לְאֶרֶץ יָמִים: הֲשִׁיבֵנו ה' וְ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּב חֲדָשׁ
יָמֵינוּ בְּקֹדֶם: בִּי אִם־מָאֵס מְאִסְתָּנוּ קִצַּפְתָּ עָלֵינוּ עַד־מְאֹד:

- א. (1) על פי פסוקים 16-18, המקונן מביע צער הן על העבר הן על ההווה.
הבא דוגמה אחת לצערו של המקונן על העבר ודוגמה אחת לצערו של המקונן על ההווה,
והסבר כל דוגמה. (3 נקודות)
- (2) הסבר מהו התפקיד של הדברים הנאמרים בפסוק 19 בקטע שלפניך המביע קינה וצער. (3 נקודות)
- ב. את קריאת מגילת איכה בתשעה באב נהוג לסיים בחזרה על פסוק 21 (בפרק ה').
מדוע נוהגים כך? הסבר את דבריך. (2 נקודות)

פרק רביעי — קטע להבנה ולניתוח (12 נקודות)

ענה על שאלה 10 — חובה ועל שתיים מן השאלות 11-13 (לכל שאלה — 4 נקודות).

קרא דברי הימים א, י"א, 1-19.

א וַיִּקְבְּצוּ כָל־יִשְׂרָאֵל אֶל־דָּוִד חֶבְרוֹנָה לֵאמֹר הִנֵּה עֲצַמְךָ
 ב וּבְשֶׁרְךָ אֲנַחְנוּ: גַּם־תִּמְוֹל גַּם־שְׁלוֹם גַּם בְּהֵיטִיב שְׂאוֹל מֶלֶךְ
 אֶתְּהָה הַמוֹצֵיא וְהַמְּבִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ
 אֶתְּהָה תִּרְעָה אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה תִּהְיֶה נָגִיד עַל עַמִּי
 ג יִשְׂרָאֵל: וַיָּבֹאוּ כָל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־הַמֶּלֶךְ חֶבְרוֹנָה וַיִּכְרַת
 לְהֵם דָּוִד בְּרִית בְּחֶבְרוֹן לִפְנֵי ה' וַיִּמְשְׁחוּ אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ
 ד עַל־יִשְׂרָאֵל כַּדָּבָר הַזֶּה בְּיַד־שִׁמּוֹאֵל: וַיֵּלֶךְ דָּוִד
 וְכָל־יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלַם הִיא יְבוּס וְשֵׁם הַיְבוּסִי יִשְׁבִּי הָאֲרָץ:
 ה וַיֹּאמְרוּ יִשְׁבִּי יְבוּס לְדָוִד לֹא תָבֹא הִנֵּה וַיִּלְכֹּד דָּוִד אֶת־מַעְדַת
 ו צִיּוֹן הִיא עִיר דָּוִד: וַיֹּאמֶר דָּוִד כָּל־מִכָּה יְבוּסִי בְּרֵאשׁוֹנָה יִהְיֶה
 לְרֹאשׁ וְלִשָּׂר וַיַּעַל בְּרֵאשׁוֹנָה יוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה וַיְהִי לְרֹאשׁ:
 ז וַיָּשֶׁב דָּוִד בְּמַצַּד עַל־כֵּן קָרְאוּ־לוֹ עִיר דָּוִד: וַיִּבֶן הָעִיר
 ח מִסְּבִיב מִן־הַמְּלֹאָה וְעַד־הַסְּבִיב וַיּוֹאָב יָחִיד אֶת־שְׂאֵר הָעִיר:
 ט וַיֵּלֶךְ דָּוִד הַלֹּךְ וְגָדוֹל ה' עֲבָאוֹת עִמּוֹ:
 י וְאֵלֶּה רֵאשֵׁי הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר לְדָוִד הַמִּתְחַזְּקִים עִמּוֹ בְּמַלְכוּתוֹ
 יא עִם־כָּל־יִשְׂרָאֵל לְהַמְּלִיכוֹ כַּדָּבָר הַזֶּה עַל־יִשְׂרָאֵל: וְאֵלֶּה
 הַשְּׁלוֹשִׁים מִסְּפַר הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר לְדָוִד יֹשְׁבֵעַם בֶּן־חַכְמוֹנִי רֹאשׁ הַשְּׁלוֹשִׁים
 הוּא־עוֹדֵר אֶת־חַנְיָתוֹ עַל־שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת חָלָל בַּפַּעַם אַחַת:
 ב וְאַחֲרָיו אֶלְעָזָר בֶּן־דּוֹדוֹ הָאֲחוּחִי הוּא בְּשָׁלוֹשָׁה הַגִּבּוֹרִים:
 ג הוּא־הָיָה עִם־דָּוִד בַּפֶּס דָּמִים וְהַפְּלִשְׁתִּים נֶאֱסָפוּ־שָׁם
 לְמַלְחָמָה וְתָהִי חֶלְקַת הַשָּׂדֶה מְלֵאָה שְׁעוּרִים וְהָעַם נָסוּ
 ד מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים: וַתִּתְּצֻבוּ בְּתוֹךְ־הַחֶלְקָה וַיַּצִּילוּהָ וַיִּכּוּ אֶת־
 ט פְּלִשְׁתִּיכ וַיּוֹשַׁע ה' תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה: וַיִּרְדּוּ שְׁלוֹשָׁה
 מִן־הַשְּׁלוֹשִׁים רֹאשׁ עַל־הַצֹּר אֶל־דָּוִד אֶל־מַעְרַת עַדְלָם
 וּמְחַנָּה פְּלִשְׁתִּים חָנָה בְּעַמְק רְפָאִים:

השלושים

(שים לב: המשך הקטע והשאלות בעמוד הבא.)

טז וְדוֹיֵד אֵין בַּמְצוּדָה
 יז וְנִצִּיב פְּלִשְׁתִּים אֵין בְּבֵית לֶחֶם: וַיִּתְּאוּ דוֹיֵד וַיֹּאמֶר מִי יִשְׁקֶנִי
 יח מִיִּם מְבוּר בֵּית־לֶחֶם אֲשֶׁר בְּשַׁעַר: וַיִּבְקְעוּ הַשְּׁלֹשָׁה בְּמַחְנֵה
 פְּלִשְׁתִּים וַיִּשְׁאֲבוּ־מִיִּם מְבוּר בֵּית־לֶחֶם אֲשֶׁר בְּשַׁעַר וַיִּשְׁאוּ
 יט וַיִּבְאוּ אֶל־דוֹיֵד וְלֹא־אָבָה דוֹיֵד לְשִׁתּוֹתָם וַיִּנְסַךְ אֹתָם לַיהוָה:
 טו וַיֹּאמֶר חֲלִילָה לִי מֵאֱלֹהֵי מַעֲשׂוֹת זֹאת הַדָּם הָאֲנָשִׁים
 הָאֵלֶּה אֲשֶׁתֶּה בְּנַפְשׁוֹתָם כִּי בְּנַפְשׁוֹתָם הֵבִיאוּם וְלֹא אָבָה
 לְשִׁתּוֹתָם אֱלֹהֵ עֲשׂו שְׁלֹשֶׁת הַגִּבּוֹרִים:

* "וַיִּתְּאוּ" = רצה מאוד, השתוקק.

ענה על שאלה 10 — חובה.

10. בתחילת הקטע שלפניך מתוארת המלכת דויד, ולאחר מכן מסופר על המעשה הראשון שעשה כמלך.
 א. ציין את הפסוקים בקטע העוסקים בהמלכת דויד. (2 נקודות)
 ב. מהו המעשה הראשון שעשה דויד כמלך, ובאילו פסוקים מתואר מעשה זה? (2 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 11-13.

11. א. על פי הקטע שלפניך, הסבר שלושה נימוקים של העם למשיחת דויד למלך.
 בסס את דבריך על הכתוב. (2 נקודות)
 ב. על פי הכתוב, מהו הנימוק החשוב ביותר? נמק את תשובתך. (2 נקודות)

12. קרא פסוקים 4-8 שלפניך.

המסופר בפסוקים אלה מבסס את הזיקה המיוחדת של דויד לירושלים.
 הבא שלוש ראיות מן הכתוב לביסוס קביעה זו.

13. קרא פסוקים 16-19 שלפניך.

שלושה מגיבורי דויד התגנבו לבית לחם והביאו לו מיִם מן הבאר שהייתה שם. אולם לאחר שחזרו לא שנה דויד את המים שהביאו.

- א. על פי פסוק 19, מדוע נהג כך דויד? (2 נקודות)
 ב. בעקבות המסופר בפסוק 19 ובעקבות המסופר בפסוק 17, מדוע ההתנהלות של דויד מעוררת תמיהה?
 (2 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
 אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך